

درس دوازدهم

کتاب درآمدی بر ادبیات داستانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی: نویسنده کتاب، فریدون اکبری شلدره که در آن به سیرتاریخی ادبیات داستانی از روزگار مشروطه تا ۱۳۷۷ پرداخته شده است. محو اصلی کتاب، داستان نویسی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران است.

کنایه

جملات و عبارات بسیاری در زبان فارسی وجود دارد که هر فارسی زبانی به راحتی درمی یابد که منظور نویسنده یا گوینده از بیان آنها، چیزی غیر از معنای ظاهری و لفظی آن جملات و عبارات می باشد.

کنایه در لغت به معنی پوشیده سخن گفتن است. در اصطلاح جمله ای باد و معنی دور و نزدیک در شعر یا نثر به کار می رود. به طوری که معنی دور مورد نظر شاعر یا نویسنده باشد. در واقع کنایه باعث می شود که ذهن خواننده را به تلاش وادارد تا به معنی آن دست یابد. گونه ای است که حرف را بصورت غیر مستقیم به خواننده القامی کند. مانند:

بیامد چنان تالب هیرمند   همه دل پراز باد و لب پرزپند

در این بیت «دل پراز باد داشتن» کنایه از حسرت و اندوه است.

یا مانند:

فلانی ریش سفید محله است: «ریش سفید بودن» کنایه از باتجربه بودن است.

یعنی: کسی که عمر طولانی پشت سر گذاشته است و سرد و گرم روزگار چشیده و بر اثر طولانی بودن عمر، موها و ریش هایش سفید شده، همچنین روزگار تجربه های زیادی را به او آموخته است، این کنایه را به کار می برند.

نمونه سؤال

■ کنایه ها را در نمونه های زیر بیابید.

(۱) هنوز دهانش بوی شیر می دهد.

کزین جنس بیهوده دیگرمگوی
فرشته ات به دودست دعانگه دارد
گندم از گندم بروید جوزجو

(۲) برآمدی زسودای من سرخ روی
(۳) دلا معاش چنان کن که گربلغزدپای
(۴) از مکافات عمل غافل مشو
(۵) چشم به راه توست.

درس دوازدهم
(۱) کنایه از بی تجربه بو دن.
(۲) سرخ روی: کنایه از خشمگین شدن، عصبانیت شدن.
(۳) بلغزدپای: کنایه از منحرف شدن، خطاگر دن
(۴) گندم از گندم بروید جوزجو: کنایه از کار خوب نتیجه خوب و کاربرد
نتیجه بد دارد.
(۵) کنایه از انتظار تورامی کشند.